

Η ΕΠΟΧΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ

ΤΟΥ Κ. ΠΕΛΟΥ ΚΑΤΣΕΛΗ

Θέατρο Κοτοπούλη : «Η Φράσα».

Θέατρο Ανδρεάδη : «Η Νανά και το σόι της».

Το θεατρικό ενδιαφέρον βαδίζοντας αντίστροφα ανάλογα με την ύψωση της θερμοκρασίας ήταν φυσικό να χαλαρωθεί την περίοδο αυτή, που η ζέση έφτασε στους τριάντα έννεα βαθμούς. Η μεγαλύτερη θεατρική επιτυχία είναι ζητήμα αν μπορεί πια να χαρεί το φως του προσκήνιου παραπάνω από είκοσι μέρες. Έτσι ή μια προεμένα διαδύεται την άλλη, επιτείνοντας τον εκνευρισμό / μέρα στις θεατρικές επιχειρήσεις που πασχίζουν να κρατηθούνε όπως-όπως, ως ότου περάσει η κρίσιμη αυτή περίοδος που διαρκεί ως τα τέλη του Αυγούστου. Και να συλλογίζεται κανένας ότι το καλοκαίρι ήταν μια φορά ή καλύτερη θεατρική στιγμή της 'Αθήνας. "Άλλας αν όμως οι καιροί!" "Ας μη ζητήσουμε λοιπόν, για τώρα τουλάχιστον, να παρακολουθήσουμε έργα με κάποιο βαθύ πνευματικό περιεχόμενο.

Οι θέσεις μας αναγκαστικά καταφεύγουμε στα ελαφρά και εύκολα χωνεύτα έργα, που άλλο σκοπό δε θα έχουν παρά πώς πιο ευχάριστα να σπρώξουν το ατέλειωτο μακρυν των τριών ωρών που ακολουθούν άφοδο διειρησόμε ως την ώρα που πλάγιαζουμε». Κι' όμως άς μη νομίσαι κανείς ότι η καταφυγή αυτή των θέσεων μας σε τέτοιου είδους έργα, σώζει πάντα την κατάσταση. Πολλές φορές φάνομε στο αντίθετο αποτέλεσμα. "Αντί διασκόδωσι και ξεκούραση, συχνά μας προσφέρουμε πλήρη, άνια και βαρυσμία. "Όσοι διήρθησαν θέσους κατά καιρούς, ξέρουνε ότι η έκλογη ενός ευχάριστου έργου για το θέατρο είναι αφάνταστα πιο δύσκολη από την προτίμηση του ενός ή του άλλου δέιου έργου της θεατρικής τέχνης. Στο σημείο μάλιστα αυτό οι θεατρικές μας επιχειρήσεις δεν μπορούν να καυχηθούν ότι επιδέξια και με επιτυχία πάντα χειρίστηκαν το πρόβλημα αυτό. Και για να μην είμαστε άδικοι, πρέπει να ομολογήσουμε ότι η άποτυχία τους πολλές φορές δε χρωστίται σε ελ-

λειψη θεατρικής πείρας, αλλά στη στενότητα παραγωγής τέτοιων έργων μέσα στην παγκόσμια θεατρική αγορά... Πρό δέκα χρόνων ήταν πολύ διαφορετικά τα πράγματα. Σήμερα όμως οι διάφοροι «έξοτες» της εφημερίς διασκεδαστικής θεατρικής παραγωγής, έχουν εγκαταλείψει τη Σκηνή, προσφέροντας τα κατασκευασμάτα τους στον κινηματογράφο, που τα ακριβοπληρώνει. Έτσι από την άποψη αυτή η κρίση του θεάτρου στην εποχή μας εκδηλώνεται όχι μόνο στην έλλειψη έργων εκλεκτικής ποιότητας, αλλά και των έργων της ρουτίνας. Δηλαδή στην παραγωγή έργων που θα είναι ευχάριστα όχι βέβαια σ' ένα περιωρισμένο, καλλιερρημένο κοινό — κάθε έργο τυχής για ένα τέτοιο κοινό είναι πάντα ευχάριστο — αλλά σ' ένα πλατύ και ακαλλιέρητο κοινό, που την ευχάριστη του την αντίλει εκεί που ξεκούραστα απολαμβάνει χωρίς καμιά δική του ψυχική ή πνευματική λειτουργία. "Ιδίαιτερα η έλλειψη τέτοιων έργων απαντιείται τώρα τελευταία στη Γαλλία, που στάθηκε για χρόνια δόκλιηρα η κύρια και η μοναδική θεατρική τροφος των σκηνών μας. Η λιγοστή ή η καλύτερη παραγωγή της αγοράς αυτής έχει φέρει σε άδειο τους θεατρικούς μας επιχειρηματίες, που με πολύ δυσκολία πετυχαίνουν πια ένα βουλεβαρδιερικό έργο που να μπορεί να σταθεί με επιτυχία από της ελληνικής σκηνής. "Η μόνη διεξοδος νομίζω στην περίπτωση αυτή είναι η να καταφεύγομε σε παλιές θεατρικές επιτυχίες της Βουλεβαρδιερικής γαλλικής παραγωγής — όπως έκανε ο θέσος της Κας Κοτοπούλη ξαναπαίζοντας την κωμωδία «Μιλάει το κρασί» — ή να αλλάξουμε αγορές, ζητώντας να προμηθευθούμε τους τέτοιους καλοκαιρινούς μας θεατρικούς καρπούς από άλλα έθνη, όπως είναι η 'Αγγλία, η 'Αμερική, η Οδύγαρια ή όπου άλλο δεν έχει εξαντληθεί από την υπερπα-

ραγωγή ή ανάλογη θεατρική βιομηχανία. "Αν επιμενόμεν εξακολουθητικά στη γαλλική αγορά, πολύ φοβόμασ ότι οι σκηνές μας από επιχειρηματική άποψη θα δοκιμάσουν πικρότατες απογοητεύσεις. Βέβαια όλα αυτά δεν τα λέμε γιατί μάς ενδιαφέρουν άτομικά. Για μας, από γενικότερους λόγους — που εκθέσαμε στην ανακοίνωσή μας στο Παιθεατρικό συνέδριο — χαρά μας είναι που όλα και λιγοστεύουν τα επιδέξια έργα της θεατρικής ρουτίνας. Για το σκοτάμα του καιρού μας — αν υποθεθεί ότι κάτι τέτοιο θα ζητούσαμε — προτιμάμε χιλίες φορές τον κινηματογράφο. Το θέατρο, που είναι λαχταράμας κα' όποση της ζωής μας, θα θέλαμε να στέκεται πάντα στο ύψος της μεγάλης του απαιτολής και σάν περνάμε το κατώφλι του, ποθαίμε όχι να σκοταίνουμε τον καιρό μας, αλλά να τον κερδίσουμε. Είμαστε όμως δυστυχώς υποχρεωμένοι να αντιμετωπίζουμε πάντα την πραγματικότητα. Και η ελληνική θεατρική πραγματικότητα μας αναγκάζει να δεχόμεν τα κατώτερα έργα, φάσει να προσφύουνε στο τέλος μια ευχάριστη βραδιά και εισπράξει τέτοιες στους θέσους μας που θα τους εκπλήξουμε να αναλάβουμε άργότερα τα έξοδα και τους κόπους που θα απαιτούσε το ανέβασμα ενός έργου Τέχνης. Για την τελευταία αυτή περίπτωση — δηλαδή από λόγους σκοπιμότητας — δε θα πάμε η στήλη αυτή να ενδιαφέρεται και για τα θεωρούμεν σαν ανάξια προσοχής κατώτερα έργα, προσπαθώντας, αν μπορεί, να βοηθάει στην έκλογη εκείνων των έργων, που θα εξασφαλίζουν μια μεγαλύτερη σειρά παραστάσεων. Γι' αυτό και σήμερα εξαντλώντας το θέμα με τις άπάνω γραμμές, θέλω να τονίσει ότι επιδιουδύνοντας τις θεατρικές μας επιχειρήσεις επιμενόμεν εξακολουθητικά να ζητάμε τα έργα τούσ' από τη γαλλική και μόνο αγορά, πολύ φοβόμασ ότι θα δοκιμάσουμε πικρότατες απογοητεύσεις. Τη γνώμη αυτή μας την έλλειψη όμως οδίσωστα όχι μόνο η πείρα μας των τελευταίων ετών, αλλά και η σύγκριση των έργων που παίχτηκαν την περασμένη βδομάδα από τα δραματικά μας θέατρα. "Ο θέσος της Κας Κοτοπούλη ανέβασε ένα γαλλικό έργο, την κωμωδία του Μπραμπά «Η Φράσα». "Η Κας Ανδρεάδη την αγγλική κωμωδία του Ζερόμ Κ. Ζερόμ «Η Νανά και το σόι της». Καμιά σύγκριση δε χωρείε. Το πρώτο είναι άναρδο, άνοστο και καθόλου διασκεδαστικό έργο. Το δεύτερο ένα έργο που απεικονίζει πιστά την πραγματικότητα, με ανάγλυφους τύπους, με χούμορ και άρκετη ούστρα. "Αντίθετα στην επιτυχία του έργου του ο Μπραμπά προσπαθεί να τη βασίσει σε μερικές πνευματώδεις φράσεις και σ' ένα εύρημα. Βάζει ένα Γάλλο οικογενειάρχη να 'χει άποκτήσει ένα εξώγαμο τέκνο, που επειδή γεννήθηκε από μια άραπιάνα, παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά και το γράμα των τροπικών φρούτων, δηλαδή είναι άραπής. "Η όλη υπόθεση πλέκεται γύρω από την εμφάνιση του παιδιού αυτού μέσα στο σπτικό του πατέρα του που τον περιτριφυρίζει μια δόκλιηρα οικογένεια, από τη νόστη γυναίκα του, τα παιδιά του, και το συγγενολό του. "Η εκ-

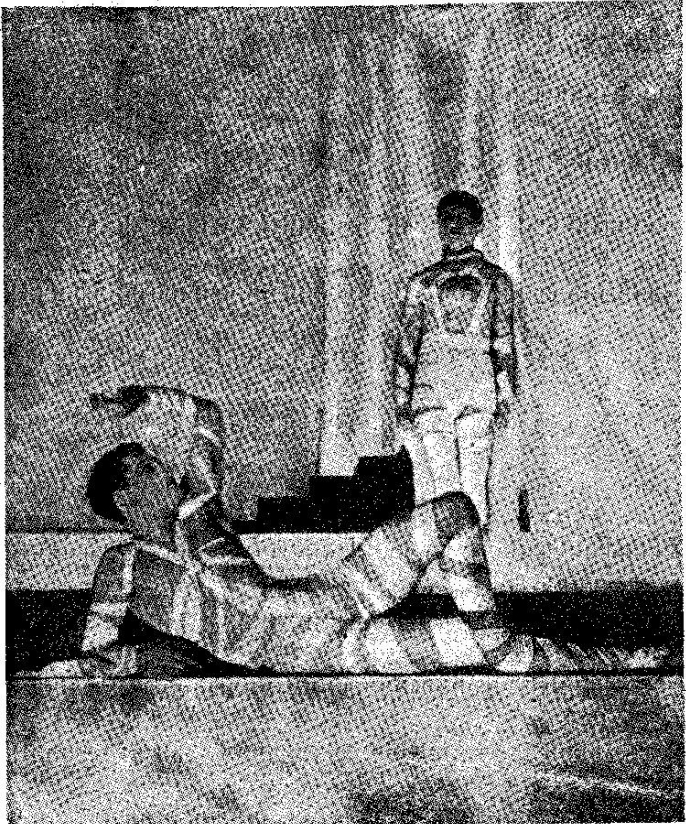
Η ΕΠΟΧΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 8)

πλήρη που προκαλεί η εμφάνιση του άραπικού, ή άγανακτήση της γυναίκας του και η συνδιαλλαγή στο τέλος με την επέμβαση των παιδιών, να η όλη υπόθεση. "Η άδυναμία του έργου δεν είναι μόνον η έλλειψη ενδιαφέρουσας πλοκής, αλλά ιδιαίτερα ότι τις περισσότερες σκηνές του τις διαδραματίζουν τα παιδιά, που τον πρωτεύοντα ρόλο παίζει άναμεις τους το πιο μικρό απ' αυτά. "Ο θέσος έτσι υποχρεώθηκε να αναθέσει το ρόλο αυτόν σε ένα κοριτσάκι δέκα χρόνων, που καθώς γράφει το πρόγραμμα είναι πρωταγωνίστρια του παιδικού θεάτρου της Κας Ματαζά! "Η εμφάνιση του παιδιού αυτού με την εκβακχυμένη φωνή του, τα θεατρικότητα κόλπα του και την έλλειψη κάθε σεμνότητας φυσικής στην ηλικία του, ήταν κάτι το άποκριτικό και άφρόητο. "Ήταν μια περίτρανη άποδείξη της διαφθοράς και της καταστροφής στην ύγεια τους που παθαίνουν τα παιδιά αυτά από τους διάφορους ποικιλώνυμους όργανισμούς του παιδικού θεάτρου. "Επι τέλους είναι καρός να σταματήσει το κακό. Είναι άναγκη το κράτος να επέμβει για να περιοίσει την παιδική ηλικία από τους διαστροφές της. Το ότι δε καμιά αίσθητική χάρη δεν προκαλεί το παίξιμο των παιδιών αυτών, άποδείχτηκε στην παράσταση του θέσου της Κας Κοτοπούλη. Μόνον οι επαγγελματίαι ήθοιοι, αν μπορούν από την εμφάνισή τους να υποκριθούν παιδιά, είναι δυνατόν να κινήσουν το ενδιαφέρον και την συμπάθεια. "Απόδειξη η εμφάνιση της Κας Ρίτας Μυράτ στο ρόλο ενός μικρού κοριτσιού. Πόση αντίθεση! Πόση άφέλεια και άόκημη πόση παιδική σεμνότητα. "Η τέχνη μιας ήθοιοι έκομε το θαύμα της. "Η μεταμόρφωση της Κας Ρίτας Μυράτ ήταν μια πραγματική αίσθητική χαρά. "Η εμφάνισή της, το καλλόμο της, οι υποδύσεις της, το βάδισμά της, η όμιλία της, τα πάντα ανέδιδαν τη δροσιά και το θέλητρο της παιδικής ηλικίας. Πλάτ της δε μπορούμε να ποθμε ότι στάθηκε με την ίδια επιτυχία ο κ. Τότος Μυράτ, που κ' αυτός υποκρινόντα ένα νέο παλληκάρη. "Άρκετα συμπαιθητική η εμφάνιση της κόρης της Κας Βιστόρη. Πια πρώτη φορά έβγαυνε στη σκηνή και τα κατάφερε άρκετα καλά. "Ίσως γιατί είχε το ετύχημα να μην εργασθεί στο παιδικό θέατρο! "Όσο για τους άλλους επαγγελματίαις ήθοιοις που δεν υποχρεώθηκαν να βάλουν κοντά πανταλονάκια — τα πάντα μπορεί να περιμένει κανείς από τους Γάλλους θεατρικούς βουλεβαρδιέρους — πάσχισαν με όλες τους τις δυνάμεις να δώσουν ζωή και κίνηση στις λιμφοατικές ύπαρξεις που υποδύονταν. Ξεχωριστά όμως πρέπει να αναφέρω τον 'Ατώνη Ιωνίδη. "Όπως πάντα, στάθηκε όλοζήστιας, ο δημιουργός από το τι-

ποτα. "Η πιο βάνωση όλη στα χέρια του αναπλάσεται και γεμίζει ζωή. Πλάτ στο ανεξάντλητο κέφι του Λογοθετιό και το φροντισμένο παίξιμο όλων των άλλων ήθοιοι, ο Γιαννίλης στάθηκε με την πλαστική του δημιουργικότητα ένα από τα πιο γέρο στηρίγματα της παράστασης. "Η υπόκριση και τη φορά αυτή του έρλεκτηού θέσου της Κας Μαρίκας, έσωσε ένα άναρδο και άώημαντο έργο. "Η διεύθυνση του θέσου θέσπερε όμως, μια και διαθέτει τέτοιους ήθοιοις, να μην άσωπέσει έτσι σε τρέβρο τις δυνάμεις τους και να προσέχει περισσότερο στην έκλογη των έργων. "Έργα κατόλληλα να γεμίσουν μια θεατρική βραδιά άποκρυνη. Φτάσει να θέλησει κανείς να τα βρει. "Αποδείξη το έργο του Ζερόμ Κ. Ζερόμ «Η Νανά και το σόι της» που ανέβασε η Κας Ανδρεάδη. Μια έξαιρετικά ευχάριστη και διασκεδαστική κωμωδία, με χωρίς ύψηλές θέσεις-βέβαια, μάς που δίνει όμο την εύκαμια να δημουρησούν οι ήθοιοι άναγλυφους τύπους που να μεκούν άδέχαστοι στη μνήμη μας. "Ο θέσος της Κας Ανδρεάδη με την πετυχημένη έκλογη των έργων του όλο και περισσότερο έδραναίνεται στην έκτιμηση του κοινού που καθημεριά γεμίζει το θέατρό της. Τη φορά μάλιστα αυτή και η υπόκριση δεν ύστερησε του έργου. "Η όλη παράσταση ήταν μελετημένη, φροντισμένη και καλοβαλμένη. "Εκτός από τον κ. Διαμοσίωτη, που ήταν άφρόητος με την παράδεινη προφορά του, την κακή άφρωση, τη βιασμένη κίνησή του και την έλλειψη κάθε ένότητας στο παίξιμό του, όλοι οι άλλοι ήθοιοι όούλαψαν με άρκετη μαστοριά τους τύπους που ύποκριθηκαν. Θά ήθελα πλαιύτερα να μιλήσω για την εργασία του κάθε ήθοιοι — ξεχωριστά μάλιστα για την Μηνιάδη, την Εύαγγελίδη, τον Κώστα Οικονομίδη και για τη Νόρα Μπισοτή, μια νέα ήθοιοις με έξαιρετικά προσόντα για χαρακτηριστικούς τύπους — αλλά δυστυχώς δε με παίρνε πια ό χώρος. Για την κυρία Ανδρεάδη — άνη κρατούμε όλες μας τις επιφυλάξεις για τους περιέργους έκφραστικούς της τρόπους — πρέπει να σημειώσουμε ότι τη φορά αυτή έπαιξε σε άρκετη ζωή και τέχνη. "Ας προσέξει όμως όσων ύποκρίνεται τις «ένζενό» να μην άφίνεται μερικές φορές σε κινήματα και έκφρασεις που δεν άρμόζουν παρά σε κακομαθημένα μικρομεγαλά κοριτσόπουλα της γειταμάς.

ΠΕΛΟΣ ΚΑΤΣΕΛΗΣ

«Ο Ζάν Μοράς κ' ο Ρέιμνθ Φάρ στην «Οιδίπεια Τύραννος» του Κοκκό όπως παίζεται τώρα στο Παρίσι.

(Συνέχεια στη σελίδα 11)